

ΣΥΝΟΨΙΣ

τῶν ἐν τῷ δε τῷ Βιβλιαρίῳ περιεχομένων.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Θεωρία τῆ ἀνθρώπου ἐν γένει.

ΚΕΦ. Α΄. Αἱ αἰσθήσεις Σελ. 7

Αἱ γνώσεις, τὰς ὁποίας ἀποκτοῦμεν ἡμεῖς διὰ τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθήσεων — Ἐνωσις περισσοτέρων αἰσθήσεων εἰς τὸ νὰ γνωρίζωμεν καλλίτερα ἓνα πρᾶγμα — Ὠφέλειαι, τὰς ὁποίας ἐκάζη τῶν αἰσθησέων μας, καὶ ὅλαι ὁμοῦ μᾶς προξενούν.

— Β΄. Χρεῖται τῆ ἀνθρώπου 12

Ὁ ὕπνος — Ἡ κίνησις — Φαγιτὸν — Πιοτὸν — Φορέματα — Κατοικία — Ἀναπαύσεις — Μεγαλοπρέπεια — Ἐγκράτεια.

— Γ΄. Σωματικαὶ δυνάμεις 17

Ποικιλία καὶ Ὠφέλεια τῶν δυνάμεων — Ἀσκήσις — Προφύλαξις εἰς τὰς κινδυνώδεις ἀσκήσεις — Αὔξησις τῶν δυνάμεων διὰ τῶν ὀργάνων καὶ μηχανῶν.

Αἱ γνώσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἀπο-
κτοῦμεν ἡμεῖς ἀμέσως διὰ τῶν
αἰσθήσεων, μᾶς ἀποδεικνύουν
τὴν ὑπερῆν τῆς ψυχῆς — Ἐπιτη-
δειότητες τῆς ψυχῆς: τὸ αἰσθά-
νεσθαι — τὸ ἐνθυμεῖσθαι — τὸ πα-
ραβαλλεῖν — τὸ διακρίνειν — τὸ
κρίνειν — τὸ συλλογίζεσθαι — τὸ
ἐκλέγειν — Ἐπαναλήψεις καὶ
πλατύτεροι ὀρισμοὶ τῆς προσο-
χῆς, τῆς ἀγχινοίας, τῆς ὀξυνοίας,
τῆς διανοίας, καὶ τῆς θελήσεως.

— Ε'. Ἐνώσις τῆς ψυχῆς ἔν τῷ σώματι 28

Ἐνώσις τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ σώμα-
τος καὶ τοῦ σώματος μετὰ τοῦ
κόσμου — Ὁφέλιμα ταύτης τῆς
ἐνώσεως.

— ΣΤ'. Προτερήματα τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὲρ
τὰ φυτὰ ἔν τῷ ζῶντι 32

Ὁμοιότης τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὰ φυ-
τὰ καὶ μετὰ τὰ ζῶα — Προτερή-
ματα κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ
τὴν ὁμιλίαν.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Ὁ ἄνθρωπος ὡς πρὸς τὰς ἄλλας ἀνθρώπους

ΚΕΦ. Α'. Γονεῖς καὶ Τέκνα 36

Αἱ χρεῖαι ἑνὸς ἐκάστου ἀνθρώπου
εἶναι τὸ αἷτιον τῆς κληρονομίας —

Σχέσεις τῶν τέκνων πρὸς τοὺς
γονεῖς τῶν — Ἐκ ταύτης τῆς σχέ-
σεως πηγάζουν τὰ καθήκοντα τῶν
τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς τῶν.

ΚΒΦ. Β'. Ἀδελφία Σελ. 42

Τὰ ἀδελφία ἔχουν τὸ αὐτὸ δι-
καιον τῆς κηδεμονίας τῶν ἰδίων
τῶν γονέων — καὶ πρὸς ἀλλήλους
τὰ αὐτὰ καθήκοντα, μάλιστα δὲ
τῆς κοινωφελεστάτης βοήθειας.

— **Γ'. Οἰκονομία. 45**

Ἀνὴρ καὶ Γυνή — Γονεῖς — Οἰκέται
— Τέκνα — Σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλ-
λήλους, καὶ ἑνὸς ἐκάστου τὸ χω-
ριστὸν χρέος εἰς τὴν οἰκονομίαν.

— **Δ'. Γεῖτονες 51**

Ἡ κοινωνία τῶν γειτόνων — Ἡ
ἀμοιβαία βοήθεια αὐτῶν.

— **Ε'. Κάτοικοι τῶν χωρίων, ἢ τῶν πόλεων. 52**

Οἱ ἄνθρωποι ὅπου χρειάζονται πε-
ρισσότερον ἕνας τὸν ἄλλον, οἱ
τεχνῖται καὶ οἱ πραγματευταὶ
ζοῦν ἀρμοδιώτατα πλησίον ἀλ-
λήλων· οἱ γεωργοὶ μέσα εἰς τὰ
κτῆματα αὐτῶν.

— **ΣΤ'. Πολιτικὴ διάταξις. 54**

Οἱ κάτοικοι μιᾶς πόλεως, ἑνὸς
τόπου, κάμνουν μίαν μεγάλην
συντροφίαν — Διὶ κριναὶ αὐτῶν
χρεῖαι ζητοῦν μίαν συμφωνημέ-

νην διάταξιν, νόμους, καὶ ἐξουσια-
σάς — Σχέσεις τῶν ἐξουσιασῶν
καὶ τῶν ἐγκατοίκων πρὸς ἀλλή-
λους.

ΚΕΦ. Ζ'. Γενικὴ ἔνωσις τῶν ἀνθρώπων μετ' ἀλ-
λήλων. Σελ. 58

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐμποροῦν νὰ
χρηάζωνται τὴν βοήθειαν καὶ ἐνὸς
ἀγνώστου καὶ ξένου ἀνθρώπου —
καὶ ἔχουν κάποια καθήκοντα πρὸς
ἐλοὺς καὶ πρὸς τοὺς πάντη ἀγνώ-
στους ἀνθρώπους.

Τ Μ Η Μ Α. Γ'.

Ο' ἠθικὸς ἄνθρωπος εἰς τὰς ἀξιολογωτέρας σχέσεις,
ἐνασχολήσεις καὶ περιστάσεις τῆς ζωῆς.

ΚΕΦ. Α'. Τὰ καθήκοντα ἐν γένει 62

Κανόνες τῶν καθηκόντων. Εἴμε-
σθεν ὑπόχρεοι νὰ φέλωμεν τὸ ἀ-
ρετὸν, καὶ ν' ἀπορρίπτωμεν τὸ
δυσάρετον — Ἀλλὰ πρέπει νὰ
διακρίνωμεν μεταξὺ τοῦ πρὸς και-
ρὸν μόνον διαρκοῦντος καὶ ἔπειτα
μεταβαλλομένου — ἢ μεταξὺ με-
γαλειτέρων καὶ μικροτέρων ἡθι-
κῶν — Πρέπει νὰ συνεθίζωμεν διὰ
νὰ φυλάξωμεν τὴν ἐξουσίαν τοῦ
λογικοῦ ἐπάνω εἰς τὰς ἐπιθυμίας
μας.

ΚΕΦ. Β'. Τὰ κέντρα τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Σ. 65

Ἀγάπη τῆς ζωῆς — Ἀγάπη τῆς
υἰγείας — Αἰσθητικαὶ ἡδοναί — Φι-
λομάθεια — Φιλαλήθεια — Φόβος
— Ἐλπίς — Φιλανθρωπία — Συμ-
πάθεια — Ευχαριστία — Φιλοτιμία
— Ἐντραπή — Μετάνοια.

— Γ'. Τὰ καθήκοντα εἰς τὰς σχέσεις . . 74

Ἡ ἡδονή, τὴν ὁποίαν προξενου-
μεν ἡμεῖς εἰς ἄλλους ἀνθρώπους,
αὐξάνει τὴν ἰδίαν μας εὐτυχίαν —
Τὸ αἷτιον τῆς πολιτικῆς κοινω-
νίας εἶναι τὸ κοινὸν καλόν —
Δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ κί-
μνητις ἄδικον πράγμα, μήτε
ἂν ἤθελεν ὠφελήσει αὐτὸ μερι-
κοὺς ἀνθρώπους.

— Δ'. Τὰ καθήκοντα εἰς τὰς ἀσχολίας. . 80

Ὅστις ἀφίνει ἄλλους νὰ δουλεύω-
σι διὰ λόγουτου, χρεωσθεῖ καὶ
αὐτὸς πάλιν νὰ δουλεύῃ δι' ἄλ-
λους ἀνθρώπους — Τὰ ἄσπρα δὲν
εἶναι πληρωμὴ τῆς δουλείας, ἀλ-
λὰ μόνον ἓνα σημεῖον τῶν πραγ-
ματειῶν — Ὁφέλειαί, τὰς ὁποίας
μᾶς προξενεῖ ἡ δουλεία — Τάξεις
εἰς τὰς ὑποθέσεις.

— Ε'. Τὰ καθήκοντα εἰς τὰς περιστάσεις
τῆς ζωῆς. 87

Τὸ φέρισμον εἰς τὰς χαροποιίας —

εἰς τὰς λυπηρὰς περιστάσεις —
μάλιστα εἰς τὰς ἀρρώστιας.

ΚΕΦ. ΣΤ'. Ἰδέα περὶ τῆ καλῆ ἀνθρώπου. Σελ. 92

Ἐκεῖνο ὅπου εἶναι τοιοῦτον, ὁ-
ποῖον πρέπει νὰ ἦναι, καὶ συντεί-
ναι εἰς ἐκεῖνο ὅπου πρέπει νὰ συν-
τείνῃ, εἶναι καλόν — Ἐὰν λοιπὸν
θέλη τις νὰ ἐξεύρῃ, ἂν ἓνα πράγ-
μα ἦναι καλόν, πρέπει νὰ ἐξεύ-
ρῃ, διὰ τί εἶναι διαωρισμένον, καὶ
ἂν συντείνῃ εἰς αὐτό. — Ἡ καλω-
σύνη τῶν αἰσθητηρίων, ἡ ὠραιό-
της, ἡ ὑγεία, ἡ ἰσχὺς τοῦ σώμα-
τος δὲν κάμνουν ἀκόμη τὴν καλω-
σύνην τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶναι ὁ
ἄνθρωπος μῆτε δι' αὐτὸ καλός, ἐ-
πειδὴ διὰ πᾶς ψυχικᾶς του δυνά-
μεις εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὰ ζῶα
— Ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλός, εἰάν ἦ-
ναι γνωστικὸς καὶ ἐνάρετος — Ἡ ἀ-
ρετὴ κάμνει τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ
ἢ κακία τὸν κάμνει δυστυχῆ.

Τ Μ Η Μ Α Δ.

Ὁ ἄνθρωπος ὡς κάτοικος τῆ κόσμου, ὅστις εἶναι
ποίημα τῆ Θεῆ.

ΚΕΦ. Α'. Ἱστορικὴ γνῶσις τῶν φυσικῶν πραγ-
μάτων ἐν γένει

Ἰδέαι περὶ τῆς Γῆς — περὶ τοῦ Ἡ-
λίου ὡς αἰτίου τοῦ φωτός ἢ τῆς

ἡμέρας καὶ τῆς Θερμότητος — πε-
ρὶ τῆς Αὐτοῦ — περὶ τοῦ Καλο-
καιρίου — περὶ τοῦ Φθινοπώρου —
περὶ τοῦ Χειμῶνος — περὶ τῶν Βου-
νῶν — περὶ τοῦ Ὑδατος — περὶ τοῦ
Αἵματος — Τόσα ἐν γένει ὡς ἀναγ-
καῖα ὄντα νὰ κινήσωσι τὴν προσ-
οχὴν εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ τέ-
λους, τῆς τάξεως, καὶ τῆς διατά-
ξεως εἰς τὴν φύσιν.

ΚΕΦ. Β΄ Ἰδέα περὶ τῆς ὠφελείας, καλλονῆς
καὶ τάξεως. . . . Σελ. 117

Ὁφέλιμον εἶναι ἓνα πρᾶγμα, καθ' ὃ
συντείνει εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ σκο-
ποῦ μας, ἢ εἰς αὐξήσιν τῆς ἐδικῆς
μας καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τε-
λειότητος — Τί ἐσιν ὠσαῦτα, ἐμ-
πηρεῖτις διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ
σοφίαν τῶν γνωρισμάτων τοῦ
κόσμου καλλίτερα νὰ τὸ αἰσθά-
νηται, παρὰ νὰ τὸ περιγράψῃ —
Τάξεις εἶναι ὁμοιότης εἰς τὸν τρό-
πον, καθ' ὃν εὐρίσκονται τὰ πρᾶγ-
ματα συμμά ἓνα τοῦ ἄλλου, ἢ
διαδέχονται ἓνα τὸ ἄλλο.

Γ. Θεωρία τῆς παγκάλου διατάξεως
ὡς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἀπόδειξιν
τῆς τῆ Θεοῦ ὑπάρξεως. . . 121

Ὅπου ἓνα πρᾶγμα εἶναι ἀπὸ πολ-
λά πρᾶγματα οὕτω συνθεμένου,

ὅτι τὸ ἓνα ὠφελεῖ τὸ ἄλλο, ἐκεῖ-
πρέπει ἓνα λογικόν. Ὅνα ἔκαμεν
αὐτὰ τὸ πρᾶγμα — Οὗτος ὁ κανὼν
διασαφίζεται μετὰ τὸ παράδειγμα
ἐνὸς οἴκου — ἐνὸς ὠρολογίου —
καὶ προσαρμόζεται εἰς τὴν θεω-
ρίαν διαφόρων πραγμάτων εἰς τὸν
κόσμον, ὅθεν ἀποδείκνυται, ὅτε
ταῦτα τὰ πρᾶγματα εἶναι ἐνδεχό-
μενα. ἢ ὅτι αὐτὰ ἐδύνοντο ἢ παν-
τελῶς νὰ μὴν ἦναι, ἢ πάντῃ ἀλ-
λέως νὰ ἦναι, ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Ὅτι
ὁμοίως εἰς τὸν τρόπον, ὅπου ὑπάρ-
χουσι, ἀρμόζουσι καλλιώτερα εἰς
τὰ ἄλλα πρᾶγματα, καὶ ὁμοῦ
λαμβάνόμενα ἀποτελοῦν ἓνα ὅ-
λον, ἓνα πᾶγκαλον κόσμον. Ἡ
τάξις δὲ καὶ ἡ σοφὴ διάταξις τοῦ
κόσμου ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξίν
ἐνὸς λογικοῦ Ποιητοῦ.

ΚΕΦ. Δ'. Θεωρία τῆ ποιητῆ τῆ κόσμου. Σελ. 128

Ὁ Θεὸς εἶναι πατὴρ τῶν ἀνθρώ-
πων — αἰώνιος — σοφὸς — δυνατὸς
— ἀγαθὸς — δίκαιος. Ἡ πρόνοια τοῦ
Θεοῦ ἐκτείνεται εἰς ὅλον τὸν κό-
σμον, καὶ εἰς ὅλα τὰ καθ' ἕνα
πρᾶγματα ὡς μέρη τοῦ κόσμου.
Ὅθεν πηγάζει ἐκ τούτου, ὅτι ἡ-
μεῖς ἐκαρτώμεθα ὅλοι ἀπὸ τὸν
Θεόν, καὶ ὅτι αὐτῇ ἢ ἐκαρτησις

ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ μεγαλω-
τάτη μας εὐτυχία.

ΚΕΦ. Ε'. Ρ'ατὴ τῆς ἐπιγνωσεως τῆ Θεῷ εἰς
τὰ καθήκοντα Σελ. 134

Ἰδέα ἐνός καλοῦ πατρὸς ὡς προ-
παρασκευὴ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ
ἀγαθοῦ Θεοῦ, ὅστις ἀγαπᾷ ὅλους
τοὺς ἀνθρώπους, καὶ θέλει νὰ τοὺς
κάνῃ εὐτυχεῖς — ὅστις ἐκεῖνο
θέλει καὶ προσάζει, ὅ,τι εἶναι
καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἰς τοὺς ἀν-
θρώπους· καὶ εἰς ὅντινα ἐκεῖνο ἀ-
παρέσκει, ὅ,τι εἶναι κακὸν καὶ
βλαβερὸν εἰς αὐτούς. Οἰδηγία πῶς
νὰ γνωρίζῃ τις τὴν θέλησιν τοῦ
Θεοῦ εἰς τὰς συμβαινούσας περι-
στάσεις τῆς ζωῆς— Ἡ πίστις εἰς τὴν
παντεπιστημοσύνην τοῦ Θεοῦ εἶ-
ναι ἓνα ἰσχυρὸν μέσον τῆς ἀρε-
τῆς — Ἡ πίστις εἰς τὴν πρόνοιαν
μας διδάσκει ν' ἀπολαμβάνωμεν
μετ' εὐχαριστίας τὰ τερπνὰ τῆς
ζωῆς, καὶ νὰ ὑποφέρωμεν τὰ λυ-
πηρὰ μετ' ὑπομονήν.

— ΣΤ'. Ἐλπίς τῆς ἀθανασίας. . . . 148